

Đặc Ngữ Công Giáo (13): A Dong , Ách, Á Thánh, An Tử, Ân Đầy, Ân Lưu

A Dong 阿容 Hán Việt (HV) hóa Nôm: Phiên âm từ tiếng Adam có nghĩa vừa là con người, vừa là đất bụi. Người Tàu phiên âm danh xưng Adam là 亞堂. Hán Việt đọc là Á Đường, giọng Quảng Đông đọc là [adòng]. Các nhà truyền giáo xưa đã dùng từ phiên âm giọng Quảng Đông để chỉ ông Adam là người thứ nhất được Thiên Chúa sáng tạo.

A Lịch Sơn Đắc Lộ: tiếng phiên âm của người Tàu để đọc tên Alexandre de Rhodes. Linh Mục Alexandre de Rhodes được người Việt Nam biết đến nhiều nhờ Ngài đã góp phần quan trọng vào việc khởi xướng và phổ biến chữ quốc ngữ theo mẫu tự La Tinh.

A và Ω: A: Alpha chữ cái đầu. Ω: Omega chữ cái cuối của bảng mẫu tự Hy Lạp. Alpha và Omega tượng trưng cho ý nghĩa đấng vô thủy vô chung. Do vậy, Alpha và Omega được Tân Ước dùng để chỉ Chúa Kitô.

A. D. : Từ viết tắt của từ La Tinh Anno: năm. Domini: của Chúa. Anno Domini: năm thứ nhất kỷ nguyên Kitô Giáo, tính từ năm Chúa Giêsu Giáng Sinh. Từ A.D. có liên hệ đến Kitô Giáo nên nhiều tác giả không dùng từ này mà dùng từ Công Nguyên dịch từ tiếng Anh Common Era. Common: Công. Era : Nguyên. Người Tàu và người Việt đều dùng từ Công Nguyên 公元 [gōng yuán] để làm mốc tính thời gian. Ý nghĩa của từ A.D. và Công Nguyên giống nhau, đều chỉ thời gian bắt đầu tính từ năm thứ nhất Chúa Giáng Sinh.

Á Bí Tích 啞祕積 HV: Á: Kém một bậc, hạng hai. Bí: kín, không hiểu được như bí nhiệm, bí hiểm. Tích: chứa đựng như dung tích, gom góp như tích lũy. Nguyên nghĩa Bí Tích là việc chứa đựng những điều kín, không hiểu được. Với người Công Giáo, Bí Tích được hiểu là dấu chỉ hữu hình được Chúa Giêsu thiết lập để thông ban ơn sủng. Á Bí Tích dưới Bí Tích một bậc là những nghi thức do Hội Thánh lập ra, để chuẩn bị cho tín hữu lãnh nhận các Bí tích và để thánh hoá những hoàn cảnh trong cuộc sống. Á Bí Tích còn gọi là Phụ Bí Tích. Từ Bí Tích được dịch từ tiếng La Tinh Sacramentum có nguyên nghĩa là lời thề.

Á Thánh 啞聖 HV: Á : Kém một bậc, hạng hai. Thánh: Người có nhân đức cao tới mức cùng cực hay vượt khỏi tính phạm trần. Á Thánh: vị có nhân đức cao, dưới thánh một bậc.

Ách 輓 HV: Khúc gỗ uốn cong mắc lên cổ trâu bò để chúng kéo cày, kéo xe. Nghĩa

bóng: công việc nặng nhọc, vạ lây. Từ ách được nói đến trong Kinh Thánh: “ Anh em hãy mang lấy ách của Ta, và hãy học với Ta, vì Ta có lòng hiền hậu và khiêm nhường. Tâm hồn anh em sẽ được nghỉ ngơi bồi dưỡng. Vì ách Ta êm ái, và gánh Ta nhẹ nhàng.”(Mt).

Ai Ca 哀歌 HV. Ai: thương khóc, than thở. Ca : bài hát. Ai Ca: khúc hát thở than vì sầu muộn. Ai Ca là tựa đề một tác phẩm trong Cựu Ước có nội dung than khóc. Tác phẩm này được coi là của ngôn sứ Giêrêmia.

Alleluia: Từ bắt nguồn từ tiếng Do Thái: Hallel-Yahweh nghĩa là hãy ngợi khen Giê-vê. Từ Hallel –Yawahweh khó đọc, khó viết nên trong các bản văn La Tinh và Hy Lạp từ này còn được viết dưới nhiều dạng khác nhau: Halleluiah, Hallelujah, Alleluja, Alleluya, Halleluia.

Amen: Từ Hipri có nghĩa đen chỉ cây cọc đóng sâu xuống đất để giữ lều. Nghĩa bóng chỉ sự thật và trung tín. Vì thế từ Amen chỉ sự trung tín của Thiên Chúa đối với con người và sự tin cậy của chúng ta đối với Ngài. Trong phụng vụ Amen có nghĩa là đúng như thế, quả thực, xin được như thế. Trong giao tế hàng ngày giữa người Công Giáo, từ Amen có nghĩa là chấm dứt. *Thôi rồi, thế là Amen.*

An Bài 安排 HV: An: bình yên. Bài: sắp đặt. An Bài: đã được sắp đặt. *Thiên Chúa an bài.*

An Giác Ngàn Thu: 安戩岸秋 Từ Hán Việt hóa Nôm. Nghĩa đen giấc ngủ bình yên kéo dài một nghìn năm. Nghĩa bóng: chết. An Nghi Trong Chúa cũng là đặc ngữ Công Giáo đồng nghĩa với An Giác Ngàn Thu.

An Nghi Trong Chúa 安戩 工主: Đặc ngữ Công Giáo đồng nghĩa với An Giác Ngàn Thu có nghĩa bóng là chết. Về mặt ngôn ngữ An Nghi là từ Hán Việt. Trong Chúa là từ Nôm. An Nghi Trong Chúa đồng nghĩa với cụm từ Nôm: Đi Về Với Chúa : chết.

An Pha: xem Alpha và Omega.

An Tử 安死 HV: An: êm ái, bình yên. Tử :chết. An Tử : chết cách êm ái. Từ ngữ này đồng nghĩa với từ tiếng Anh là Euthanasia hay Mercy Killing nghĩa là giết một người để họ chết không còn bị đau đớn vì bệnh tật. Giáo Hội Công Giáo nghiêm cấm việc giết người bằng bất cứ hình thức nào.

Án Đây 案苔 HV: Án: vụ việc xử ở tòa. Đây: từ Nôm lấy dạng của từ Đài trong Hán Việt có nghĩa là biệt xứ. Án Đây: án biệt xứ.

Án Lưu 案流. HV. Án: vụ việc xử ở tòa. Lưu: dời chỗ *như lưu dân*. Án Lưu: Án biệt xứ, án phải đi nơi khác ở. *Thời cấm đạo, giáo hữu bị án lưu*. Từ Án Lưu còn gọi là Án Đầy.

Án Treo: Án 案 HV: vụ việc xử ở tòa. Treo 招: từ Nôm lấy dạng của từ Chiêu trong Hán Việt có nghĩa là đặt vào vị trí lửng lơ như *treo giải*. Án Treo: hình phạt sẽ phải chịu nếu tái phạm

Án Tử Hình 案死刑 HV. Án: vụ ra tòa. Tử: chết. Hình: hình phạt: Án Tử Hình: Án phạt phạm nhân phải chịu tội chết. Giáo Hội chống lại án tử hình vì không ai có quyền lấy đi mạng sống của người khác, trừ Thiên Chúa.